

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik napokint reggel, kivéve hétfőn.

Előfizetési árak:

Helyben: Egész évre 16 kor., fél évre

8 kor., negyed évre 4 kor.

Vidékre: Egész évre 20 kor., fél évre

10 kor., negyedévre 5 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

LAPTULAJDONOSOK:

Dr. JANIGA JÁNOS és Dr. VOJNICH GYULA.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája.

Szerkesztőségi telefon: 119.

Kiadóhivatal:

KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája

Batthyány-utca 5. sz.

A kiadóhivatali telefon száma: 62.

Szemle.

Kossuth emléke.

Tegnap volt Kossuth Lajos halála napjának a fordulója. A nagy gyász napon az egész ország kegyelete emlékezett meg Magyarországhalhatatlan fiáról, aki nemcsak a haza, de az egész világ előtt örök időkre élni fog, mint a szabadság nagy apostola.

Visszaemlékezünk mindnyájan arra az emlékezetes napra, mikor hült tetemeit kikisértük a központi temetőbe, ahol örök nyugalomra van elhelyezve. Mindnyájan óhajtják, hogy³ sírhelye, zarándokhelye legyen az igaz hazafias érzésnek, ahova a kegyelet mindig elviszi a virágait. Elviszi nemcsak akkor, hanem máskor is, mert Kossuth Lajos hantjainak sohasem szabad virágtalanul maradniok.

A nagy halott sírhelye az idén is zarándokhelye volt nemcsak a fővárosiaknak, de az egész ország lakóinak, akik a vidékről is felrándultak, hogy kegyeletük adóját lerójják a legnagyobb magyar sírhantján.

Az exlexnek vége.

Az indemnitást a hivatalos lap szombati száma közölni fogja. Akkor lesz az exlexnek vége. Mindenki felsóhajt. Nemcsak mi magyarok, de még a külföld is, amely számontartja a magyar politikai eseményeket, mert hol kára, hol haszna van belőle és általán mert a magyar politikától van függővé tévé Ausztria-Magyarország politikája; ez pedig jelentékenyen befolyásolja az európai koncertet, és a külföldi lapok amint elismeréssel adóztak annakidején, jogainkért vívott küzdelemnek: úgy örömmel regisztrálják, hogy a fékevesztett szenvedély kellő korlátok közé tért.

Az indemnitás megszavazása azonban még nem jelenti, úgy látszik, a parlamenti munka teljes biztosítását. Az indemnitás magában véve már fogalmilag is csak egy prolongáció. A költségvetési törvények, az 1903—1904-re vonatkozó, tárgyalása még a messze jövőben késik. Most az 1904. évi

ujoncjavaslat tárgyalása van soron és egyes turbulens elemek (a legújabb turbulens elem a néppárt) már ezt is megobstruálni készülnek. Hát ez az adott szó szentsége? Ez a konzekvencia?!

Ha hazafiatlan dolognak tartották legjobb meggyőződésük szerint a katonai vívmányokért folytatott küzdelem feladását (mert ezt a meggyőződést ámbár nem osztjuk, de tiszteljük): akkor az előző évi ujoncjutalékokat és az indemnitást sem kellett volna simán átengedniök. De hogy most rakoncátlan gyermek módjára előállnak, felgyürik a kabátjuk ujját és újra birkózni készülnek: ez nevetséges. Ezzel nemcsak gyűlöltté teszik magukat, de a mi több, eljártsszák politikai hitelüket. A hadügyi kérdések végleges rendezése a véderővita idejére lön halasztva. A közhangulatot folyton izgalomban tartani és vele a kormány ellen argumentálni: nem becsületes és nem hazafias dolog.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése

— Saját tudósítónktól —

Néhány apró-cseprő előterjesztés után, Tisza István a Nemzeti Színházban végzett átalakítási költségekről szóló törvényjavaslatot nyújtott be.

Ezután Egry Bélát szólította a jegyző.

Egry Béla: A függetlenségi párt megbízásából szólok föl. Ennek a pártnak a nevében tagad meg mindenféle ujoncot a közös hadseregtől, amelynek már a szava is hazugság. A függetlenségi párt a jövőben is meg fog tagadni mindent ettől a hadseregtől, ahol a magyarságot üldözik és elnyomják, de nemcsak ezért, hanem a azért is, mert a Kossuth-párt végső célja az önálló hadsereg. Ezért küzdött, ezért küzd és ezért fog küzdeni mindaddig, amíg diadalt nem arat. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Szól ezután arról, milyen ravasz módon játszották ki a törvényeket, hogy azzal a védelmet közössé tehessék. Mert Ausztria és Magyarország között nem volt közös; még a pragmatika szankció sem mondja azt ki. Sőt ellenkezőleg; így az a törvény, mint sok más, félre nem érthető módon mondja ki, hogy Magyarország független, önálló állam, amely magát önállóan, szabadon, alkotmá-

nyosan kormányozza. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) Ezt az elvet negyvennyolcban élesen kidomoborították. Felolvass az akkori időkből dokumentumokat, amelyből világosan kitétszik, hogy a Batthyányi-minisztérium mily férfiasan, mily elszántan szállott szembe a királylyal. De megtette ezt maga István nádor is.

Határozati javaslatot nyújt be, hogy a kormány a magyar vezényszó behozatalára tegye meg az első lépéseket.

Az elnök: Miután senki sincs szólásra feljegyezve, a vitát bezárja.

Nyiri Sándor: A benyújtott határozati javaslatok az ellenzéki pártok elvi álláspontját fejezik ki. Ezeket a kormány nem teheti magáévá, mert a kormány a 67-es alapon áll. Kéri, hogy mellőzzék a benyújtott határozati javaslatokat és fogadják el a törvényjavaslatokat. (Helyeslés a jobboldalon.)

Bakonyi Samu: A függetlenségi párt folyton napirenden kívánja tartani a magyar nyelv kérdését, ezt nem szabad félretenni és nem is fogja azt megengedni. Éppen azért ajánlja a határozati javaslatát elfogadásra. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Szederkényi Nándor: Ismételten ajánlja a határozati javaslatot elfogadásra. A hosszabb indokolás után

Egry Béla szólt fel s reflektált a honvédelmi miniszter egy közbeszólására.

Ezzel be is fejeződött az általános vita. Szavazásra került volna a dolog, azonban Nessi Pál nyugtalankodott.

— Tessék felolvasni a határozati javaslatokat! Hát hogyan szavazzunk, ha a javaslatokat nem ismerjük.

Rátkay László olvasta fel a javaslatokat, melyek közül a Bakonyiét riadó éjjennel fogadták. Pont tizenkét órakor szavazásra került a sor, amely természetesen nagy többséggel határozattá tette az 1904. évi ujonclétszámról szóló javaslatot általánosságban.

Szederkényi a részletes vita során a magyar hadsereg szót kéri fölvetetni. Nessi Pál után Nyiri honvédelmi miniszter reflektált a felszólalásokra. A büntető perrendtartás és a magyar honos tisztek visszahelyezése ügyében a magyar érdekek megvédését ígérte. A javaslatot részleteiben is elfogadván a Ház az elnök az ülést bezárta.

Orosz-japán háború.

A japán trónbeszéd.

A császár trónbeszédének befejezésével elismerő szavakban emlékezett meg a csapatokról, amelyek most szokatlan nehézséggel és nélkülözések között álhatatos hűsé-

get és bátorságot tanusítanak. A képviselőház a császárhoz intézendő feliratot fogadott el, amelyben biztosítják a parlament hűségéről és felemlítik, hogy Oroszország a Kinával kötött szerződést és hatalmakkal szemben tett nyilatkozatait megsértette. A megnyitási ünnepségen jelen volt a trónörökös és a diplomáciai testület legnagyobb része.

Kína.

Tienesinből táviratozzák, hogy a kínai lakosság között ellenséges hangulat mutatkozik az oroszok iránt és mind nagyobb a valószínűsége annak, hogy Oroszország és Kína között kitör a háború.

Szárzsföldi harctér.

Ma érkezett jelentések megerősítik, hogy a Jalu folyó partján az előőrsek összeütköztek és a japán csapatok szétverték az oroszokat. A leghatározottabban megcáfolják azt az orosz részről terjesztett hirt, hogy az orosz hadsereg 1600 főnyi japán csapatot foglyul ejtett.

Pestis Kinában.

Pekingben a kulik városrészében kiütött a pestis, melynek eddig 27 halottja van. Intézkedéseket tettek a betegség továbbhurcolásának meggátlása iránt.

A községi iskolaszék ülése.

Mig a f. hó 13-ára egybehívott isksz. ülés a tagok részvétlensége miatt nem volt megtertartható s azt 20-ára kellett elnapolni, addig e napon a tagok oly nagy számban jelentek meg, hogy akár „tanító választást” is lehetett volna megejteni, melyhez tudvalevően az isk. szék tagjainak legalább is $\frac{2}{3}$ -ada szükségeltetik. Ügylátszik az elnökségnek jövőben jó lesz a meghívón kitenni „2-szori meghívás” s akkor a tagok első hívásra is helyt állanak.

Varga Károly elnök megnyitván az ülést, az iskolaszék a tarkán-barkán összeállított 22 pontból álló tárgysorozat kimerítéséhez fogott.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérte ifj. Frankl István és Vujković Cz. Lukács.

Az évötödös tanítói korpótlék-államsegély elszámolását rendelő közigazgatási bizottsági határozatra az elnökség már korábban átírt a közigazg. bizottsághoz, abban az értelemben, hogy mivel ezt a segélyt nem az iskolaszék fizeti ki, hanem a város házipénztára; következésképp ez a pénztár köteles a számadástételre Tudomásul vétetik.

Következett egy csomó szabadságolás, mely után tárgyalatott a trachoma iskolák felállítására tárgyában kiküldött bizottság jelentése. E szerint a trachomás iskolások a város déli részéről az u. n. mlakai iskola két és a város éjszaki részéről az u. n. Piukovich-féle iskola két tantermében nyernének oktatást, 2 férfi és 2 nőtanító vezetése alatt naponként d. e. 8—10-ig és d. u. 2—5 óráig. Naponként 10 óra után a gyógykezelést egy-egy kirendelt hatósági orvos eszközölné. A trachoma iskolát vezető tanítók évi 200 korona fizetéstöbbletben részesülnek.

Alkalmassint ez a fizetéstöbblet volt a családok, hogy a trachoma iskolák vezetésére többen önként jelentkeztek, de utóbb mind a 4 jelentkező folyamodványt adott be, melyben kéri magukat ezen iskolák vezetésétől felmenteni. Kérvényezőik valamennyie gyengének érzi magát feladata teljesítésére. Nem

is tréfa dolog egy tanteremben 6 évfolyamot vezetni hetenkint 30 órában! Ezt azonban az önként jelentkezők előbb is meggondolhatták volna; de ezek egyike azzal érvel, hogy a felügyelő-igazgató nem informálta őket kellően, hanem azt mondta, hogy a tanítás *váltakozó rendszerben* fog történni.

A tisztii főorvos azt az információt adja, hogy a trachoma lassu és nehéz lefolyásu szembetegség, mely huzamos gyógyidőt igényel; de azért családjaikra nézve nyugodtak lehetnek a trachoma-iskolát vezető tanítók, mert hisz az orvosok naponként foglalkoznak trachoma betegekkel s még egyik sem hurcolta haza ezt a betegséget. A tárgyhöz hozzászólt dr. Biró Károly polgármester s alapos indokolással a folyamodókat kérelmükkel elutasíttatni indítványozza. Szóla szerint a tanítók eddig is oktattak trachomás gyermekeket korlátoltabb számban s most is csak fokozottabb óvatosság szükséges, hogy e kór a családba be ne hurcoltassék. Amellett, hogy az önként jelentkezők feladataikról eleve is tájékozva lehetnek, az ügy és a népnevelés érdeke is ellenzi az az évközi tanító változtatást. A polgármesternek helyes és talpraesett indítványát az iskolaszék egyhangulag magáévá tevén, kötelezi az önként jelentkezett Vujković Pál Sátor Vilmosné, Evetovics Vincze és Letováczné tanítókat a trachoma iskola folytatólagos vezetésére.

Egyébként az egész trachoma-iskola lárifári addig, mig a trachomás gyermekek családjai is orvosi felügyelet és gyógykezelés alá nem vonatnak.

A tan- és óvókötelesek összeírása május 1—15-ike között fog eszközöltetni. Határozott hiba, hogy az intézkedések, különösen az összeíró tanítók kijelölésével az iskolaszék nem a kulturtanácsnokot, hanem a felügyelő igazgatót bizta meg; s még nagyobb hiba, hogy a kulturtanácsnok nem tagja az iskolaszéknek.

Az iskolai pénztár megvizsgálásra kiküldött bizottság jelentése szerint a pénztárállomány 2225 kor. készpénz egyenleg 426 kor.

Bedzsula Józsefné és Budanovics Antalné szabadságolás iránti kérvényét a főorvos visszautasítani javasolja. Bedzsula József és neje nyugdíjaztatásukat kéri a jövő tanévtől kezdve. Helyes dolog, hogy a szabadságolásokat korlátozzák.

Elnök az igazolatlanul mulasztók jegyzékét áttette a tanácshoz.

Zrupka K. panaszát, mely egy II. körű tanítónő ellen irányult, visszavonta.

Faludi Ilona, Futó Ilona és Páncsics Julia tanítónők fejenként 120 korona lakbérpótlékot kapnak.

A miniszteri rendelet értelmében minden iskolaépület feliratokkal lesz ellátandó, a költség az iskolapénztárból kap fedezetet.

Váli Gézáne 4 heti szabadságot kapott.

Patócs Márton előléptetése, Lányi Andor és Csajkás Lukács megválasztása megerősített. Utolsó helyen nevezett nem bírja állását a jövő tanévig elfoglalni, mert szerződéses irodalmi tanító; ez okból fizetése kiutaltatik, de helyettesét sajátjából köteles fizetni. Helytelen határozat, mert két fizetést nem lehet huzni — t. i. jogilag.

Ispánovich Mátyás tanító felebbezése tervbe vett áthelyeztetése ellen — a trachoma iskolák felállítására s az ebből előállott tanerő változtatás folytán tárgyalanná vált.

Hosszabb vitát keltett Kovács Irén polg. isk. s. tanítónőnek véglegesítés iránti kérvénye. Dr. Biró Károly és Takács Ede felszólalásai után határozatba ment, hogy nevezett tanítónő a záros terminustól felmentetik, vagyis tovább is fog polg. isk. oklevél nélkül működni mindaddig, amíg állása megfelelő dotációval nem szerveztetik. Ez esetre át fog helyezettetni az elemi iskolákhoz rendes választás alapján, midőn előnye lesz méltányosságból.

A népisk. felügyelő jelentése a 20 éven felüli szavazópolgárok összeírása tárgyában, — elég rosszul — elfogadtatott. Összeírónak a pusztán 3—3 napi, a belterületen pedig 2—2 napi szabadság adatik. Nem az a főbaj, hogy a felügyelő talpnyalót bizta meg az összeírással, hanem az a hiba, hogy oly kevesen vannak kijelölve, mikép ezek annyi idő alatt azt a roppant területet, mely egyre-egyre jut, be sem bírja járni.

Végezetre, tekintettel arra, hogy a különböző hitfelekezetek lelkészei, kik hivatalból tagjai az iskolaszéknek, — vasárnapokon főleg el vannak foglalva s így az üléseken való megjelenésben akadályozva; — az ülések jövőben minden hó második csütörtökén d. u. 4 órakor fognának tartatni.

Ehhez a polgármester is hozzájárul, hozzáfűzvé, hogy miután tagja az iskolaszéknek, szeretne jelen is lenni az üléseken; pedig vasárnapokon ő is igen el van foglalva, de meg egy új utasítás rendelkezéseinek is megfelelő egy állandó terminus az ülések tartására. Az iskolaszék fenti indítványt egyhangulag magáévá teszi.

(—n.)

HIREK.

— **Személyi hír.** Schmausz Endre főispán tegnap este Bajáról hazaérkezett. Papp György pénzügyigazgató és Sztankovics György államépítészeti főmérnök ma városunkba érkeztek a közigazgatási bizottság fegyelm választmányának ülésére.

— **Egyházmegyei hírek.** Szelcer András apatini kaplán küllödi (kolluthi) plébánossá kinevezetett. — Schmelhegger Gyula Kup uszináról Akasztóra helyezettett át kaplánnak.

— **Fegyelmi választmány ülése.** A közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya ma kezdette meg a helybeli adóhivatal 23 tisztviselője ellen megindított fegyelmi ügyek tárgyalását. Schmausz Endre főispán elnöklése alatt. A választmány valószínűleg 2—3 napig tartó tárgyalás után hozza meg ítéletét, amely aztán jóváhagyás végett a belügyminiszterhez fog felterjesztetni.

— **Az O. M. K. E. bajai gócpontja.** Tegnap volt Baján az Országos Magyar Kereskedelmi egyesület gócpontjának alakuló közgyűlése. Schmausz Endre főispán, aki ez alkalomból tegnap Bajára utazott, nagy szabásu beszédében körvonalazta az egyesület jelentőségét.

— **Az ipartestület közgyűlése.** A helybeli ipartestület ez évi rendes közgyűlését vasárnapra hívta egybe a testület előljárósága. Azonban a megjelent testületi tagok csekély száma miatt a közgyűlés nem volt megtartható, minélfogva f. hó 25-ére péntekre halasztották.

— **Elnökválasztás.** Az izr. hitközség hitközség választmánya tegnap délelőtt elnökválasztó ülést tartott, amely azonban eredménytelen maradt mert az egyhangulag ez

állásra megválasztott Dr. Klein Adolf elnök azt el nem fogadta. Dr. Klein Adolf ezt azzal indokolta, hogy elejét akarja venni annak a híresztelésnek mintha erre az állásra ő bármikor is vágyakozott volna. A képviselőtestület ennek folytán egyelőre betöltetlenül hagyja az állást annál is inkább mivel az ügyek vezetése így is teljesen megbízható kezekben van.

— **Az idei fősorozások megyénkben a következő napokon lesznek megtartva:** Zombor város: április 15. és 16-án. Zombor járás: április 18., 18., 19., 21., 22. és 23-án. Baja város: márczius 28. és 29-én. Bajai járás: márczius 21., 22., 23., 24. és 26-án. Bácsalmási járás: márczius 31., április 5., 6., 7., 8., 9. és 13-án. Apatini járás: április 25., 26., 27., 28., 29. és 30-án.

— **A bajai szabadelpárt** lemondott pártelnöke, Sutrelly Lipót helyett Ertl József földbirtokost jelölte pártelnökül, a ki a jelölést el is fogadta.

— **Szociálista gyűlés.** Ma délelőtt ismét szociálista gyűlés volt a régi gymnasium udvarán. A gyűlés programján márczius idusának emlékezete valamint a nép és gyűlekezési jog szerepeltek. Végül megválasztották az országos szociálista kongresszusra kiküldendő képviselőket.

— **Uj gyógyszer-tár Apatinban.** A belügyminiszter *Szenderovics* Simon gyógyszerész földinknek egy Apatinban megnyitandó második gyógyszer-tárra engedélyt adott.

— **Mulatság.** A magyarországi czipész, csizmadia munkások és munkanők szakegyesületének szabadkai csoportja és a «világosság» nő astaltársaság 1904. évi április hó 4-én (husvét hétfőn) a szarvas vendéglő összes termeiben saját könyvtár és alapjaik javára táncvigalmat rendeznek.

— **Szabómunkások sztrájkja.** A szabók nem teljesíthették munkásaiknak béremelésre vonatkozó feltételeit s így a munkások ma kimondták a sztrájkot. A sztrájkolók, mintegy százan ma délelőtt a baromvásár-téren, délután pedig a városligetben gyűltek össze és vigan töltötték a napot.

— **Exhumálás.** A 73 éves háromnapos gyermekgyilkos Kecskés Viktor legutolsó áldozatának holttestét ma délután Salánky vizsgálóbíró, dr. Bartha törv. orvos és László Géza alkaptány jelenlétében exhumálták és a hulla belső részeit a mérgezés megállapítása végett Felletár Emil országos törvényszéki vegyészhez Budapestre szállították.

— **Hirtelen halál.** Stametz Albinné tegnap gyanus körülmények között hirtelen meghalt. Holttestét ma délután rendőrileg felboncolták és a halál okául elvetelés következtében beállott vérszegénységet állapították meg.

— **Halálos esés az ablakból.** Ujvípékről írják: Megrendítő szerencsétlenség történt a napokban Popovits Tyira kereskedőnek főutcai emeleti lakásán. Az ott szolgáló szobaleány az emeleti ablakokat tisztogatta. Elég könnyelműen az ablak kiugró részére állt fel, s a gyenge ablakráma leszakadt alatta. A szerencsétlen leány egy rémes sikolylyal bukott le az utcára, és oly szerencsétlenül, hogy gerinctörést szenvedvén, nyomban szörnyet halt. A szerencsétlenség neve Vörös Erzsébet, még csak 18 éves volt és szabályai illetőségű.

— **Anyakönyvi hírek.** Halottak: Püspök Pál 54 év, Bordó István 21 nap, Kurai Pál 58 év, Pintér Róza 8 év, Jakovétics Klára

2 hó, Kopilovics Katalin 11 nap, Soics Jakab 9 év, Kocsis János zenész 54 év, Gál Vince 52 év. Született 23, 12 fiu, 11 leány. — Eljegyzés Simon Lajos Csordorics Etellel, Mészáros István Szabó Erzsébettel.

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni.** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Odön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33. mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképeséggel bíró, fajtiszta magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlítendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dus választéka.

SZINÉSZET.

Egyenlőség.

II.

E lap legutóbbi számában foglalkozott az *Egyenlőség* szabadkai premiérje alkalmából annak alapeszméjével és egyik főalakja, lord Loam jellemével. Hátra volna a másik két főalak, Crichton és Mary jelleme a darab meséje keretében. Méltatnom kellene a dramaturgia szerinti erények mellett a szcénika szépségeit, a darabnak és előadásnak a közönségre gyakorolt hatását, a rendezés érdemét, az alakítók felfogását és annak kivitelét. Végül rezümének hálás volna bepillantani a szerző és darabja gondolatvilágának műhelyébe abból a szempontból, elérte-e azt, amit akart. Ha nem érte el, mi az oka? Ha elérte, mit ért el?

Rendszeres taglalása mindennek meghaladja terem méreteit. Azért hát csak néhány megjegyzést, de azt jobban rendszerbe fogva, mint az I. cikkben történt.

Lord Loamnak, egy mesésen gazdag és előkelő angol főurnak, az a passziója, hogy havonként egyszer vendégeiül látja magánál összes cselédeit. E furcsa vendéglátás alkalmával ő maga és gyermekei szolgálnak föl a szolgálknak. A lordnak ugyanis az a nézete, hogy az emberek egyenlők. Ezt a nézetét azonban csak néhány rousseau-iáda és szocialis könyv nyomán vallja, nem pedig gondolkodás érlelte meggyőződésből. Mert a lord meglehetősen gyöngé „elmetehetékű” férfit.

A lord elhatározza, hogy három lányával és Ernesttel, unokaöccsével meg egy lelkéssel tengeri utra megy. Az utra csak Crichtont és Elizt viszi magával a szolgáliszemélyzetből, ami a leányoknak és az urfiának sehogy sincs inyére. Egy tengeri vihar alkalmával hajótörést szenvednek, mindenük odavesz, az életüket is nagy nehezen menthetik meg. A lord, a ladyk, az urfi meg a pap gyámoltalansága csakhamar Crichtont, a lakájt teszi fölöttük urrá, mert ez rendkívül értelmes, ügyes és erős férfi. A rang, az előkelő születés kénytelen kellelten, előbb-utóbb meghajolnak a természet által adott rang, a testi és leki előkelőség előtt. Ezt pedig Crichton képviseli. Ő épített pompás faházat a lakatlan szigeten; ő tanította meg a társaságot vadászatra, halászára mestersegekre, ő vezette be a villanyt a kis telepre ő lát el mindenkit tanácsokkal. Szóval ő az ur már két év óta, hogy idevetődtek. Eközben szemet vet lady Maryra, a lord legidősebb leányára és meg is vallja neki szerelmét. A két év előtt büszke lady most örömujjongva borul Crichtonra, mert megszerette az *igazi férfit*. A hatalmas lord kész örömmel adja beleegyezését a házasságba és csaknem a maga javára tekinti azt messaliancenak.

De egy arra vetődő hajó kiváltja a szigetet-életből a hajótörötteket és a vagyon és tradíció ereje Crichton uraságának minden járulékaival, Mary szerelmével együtt véget vet. Azaz, hogy Crichton tovább is szereti Maryt, de Elizt veszi el és kocsmát nyitnak „*az előkelőnegyeden*”, mint Crichton mondja. (!) Mary meg a szalmafejű lord Brucklehursté

lesz, pedig ő is még mindig szereti Crichtont Lord Loam a whig-ek pártjáról a konzervatív tory pártjára lép át, jelépezvén, hogy végleg lemond az »egyenlőség«-re való törekvéseiről.

Ime, az egyenlőség csak álom, csak ideal. Az ideal pedig mint Csehov új drámája, *A sirályok*, tanítja, úgy viszonylik az élethez, mint egy eleven sirály egy kitömöthöz. «Amaz szabadon, merészen és vidáman kering a tó tükre fölött. Emez nem jelent semmit, legfeljebb a rutint.»

Crichton szerepében egy fiatal színész, a társulat hősszerelmese Fehér Gyula mutatott biztató erőpróbát. Azokkal az eszközökkel, mint ebben darabban, még csak a Vörös talár Etcheparjában dolgozott Fehér. Azokkal az eszközökkel, de ott sem hasonló erővel és a mostanit meg sem közelítő sikerrel. Látszott rajta a Pethes hatása. És ezt nem megrováskép, hanem dicséretnek mondjuk, mert nem vitte impresszióját az utánzásig. Egyszerű, keresetlen volt, de öntudatosan az.

Organuma és alakja férfias. Erélyében erő, férfiaságában természetesség, alázatosságában öntudat, beszédében értelem sugárzott. Igaz, hogy a szerző csaknem minden szövegrészhez megadja a megfelelő utasítást: mégis, az utasítás kivételében is nyilvánvaló talentum. Igaz, hogy a szerep is hálás, de a szerep hatását fokozta a játék. Szóval Fehér Gyulának nagy sikerét konstataulta egyhangulag az egész telt ház. Sic itur.

A drámai személyzet másik nagy erőssége Olasz Klári. Én november 10-i debutjától mindvégig a felhangzó kételyek és ellenvélemények dacára hirdetem, hogy ez a szép lány máris jó színésznő és nem vetek neki nagy időt, elsőrangú művésznő lesz. Sokan és méltán hiszik, hogy a kedvező kritikát szépsége befolyásolja. Ez igaz, nincs tagadni való rajta. De számtalan szerep van, amelyek eljátszásához, illuzio keltéséhez lényegileg hozzátartozik a megfelelő megjelenés. Az a befolyás tehát voltaképp nem is elfogultság számba mehet, hanem a méltatás egy szempontja. A mi pedig magát a játékot illeti, most két jelenetre utalunk csupán. Egyik szerelmi jelenése Marynak Crichtonnal. (3. felv. 6. jel.) kivált az a rész, midőn az érzelme csaknem átmenet nélküli változatait kell kifejeznie. A másik atyjával való jelenete a 4. felvonásban, midőn a szigeti élet emlékeit a jelen hazugságaival és a jövő reményeivel kell összeegyeztetnie. A kinek érzelme kifejezésére a hanglejtés és mozdulat ily gazdag skálája áll rendelkezésre az joggal remélhet szép sikereket.

Baróthy, akit a társulat legmegállapodottabb, legjelesebb tagjának tartunk, lord Loam szerepében e véleményünket megerősítette. Abból, ahogyan a részleges paralízis hülye feledékenységevel ismétli: „Hogy is szól a közmondás?”, kulcsoljuk, hogy Oszkárt az Ibsen Kisértetekjében kitűnően tudná eljátszani. Erre vall az a makacs tamaskodása is, mikor a 3. felv. végén hajót jeleznek, de ő már nem akarja hinni. A 2. és 3. felvonásban elég humort is vitt játékába, de az 1. és 4-ben a kellelénél energikusabb volt és a humort teljesen elejtette. Ugy hogy játékában nem volt meg az egység. Ennek igazolására felhívjuk a figyelmet, minő arcjátékkal, hanglejtéssel, hatással játszott a bozótból való feltünése után mindaddig míg a Crichton urasága szoba kerül, és minővel rögtön azután. Előbb a tehetetlen, csaknem hülye embert adta, utóbb a kemény lordot, de az átmenetet nem éreztük.

Szilágyi Berta, aki rendszerint elhadarja a szerepeit, mint lady Brucklehurst dicséretesen mérsékelte magát. Teljes illuziót keltett. Szilágyi Ivor szokásos merevsége ezuttal a szerző direktívájával kvadrált. Csiszér Sári és Szabados Gizi kedvesek voltak. Simon Mariska igyekezett kissé rusztikus modorát tompítani. Negyedik felvonásbeli toalettje igen értékes és izléses holmi. Hasonlóan elegáns jelenség volt ugyanabban a felvonásban Olasz. De harmadik felvonásbeli vadbórru-

háztához sehogysem illet a kék selyem nadrág. Az ilyesmire is vigyázni kell!

Nehéz, de hálás munkát végzett Németh rendező. Művészi munka az ujonnan festett díszletek. Ellenben a szalónberendezés a silányabbak közül való.

Gerlaki jutalomjátéka. Érdekes estéje lesz holnap a szabadkai színháznak. Ugyanis ekkor játssza *Gerlaki Hermin* a bájos szubrett, — kinek „Bob herceg” egyik legsikeresebb alakítása — a címszerepet 40-edszer. Az előadások sorrendje a következő volt: Előadásra került Szabadkán 11, Ó-Kanizsán 2, Szolnokon 4, Szarvason 2, Mezőhegyesen 2, Szentesen 3, újból Szarvason 1, újból Szolnokon 3, Baján 4, s ez évben Szabadkán ismét 7 ízben mindig Gerlakival a címszerepben, s így a holnapi jutalomjátékán 40-edszer fog sok-sok tapsot, elismerést, virágot aratni. Gerlaki Hermin köztünk nőtt vérbeli szubretté s így csak önmagunkhoz maradunk hűek, ha dédelgetett kedvencünket elhalmozzuk szeretetünk megnyilatkozásával.

Holnap, kedden van Gerlaki jutalomjátéka. Menjünk színházba!

Színházi hírek. *Fehér Gyula* már az *Egyenlőség* első előadása napján, pénteken gyengélkedett. Tegnap vasárnap azonban láza 39 fokra hágott; miután azonban a színi direktor megkérte, felkelt ágyából s eljátszotta Crichton hatásos szerepét, melyben oly kitűnő alakítást nyújtott. Részvétellel értesülünk hogy a fiatal művész tüdőgyulladásban szenved. — Eddigi megállapodások szerint pénteken Bosnyák Z. belügyminiszteri osztálytanácsos nagyszerű darabját adják, melynek címe *Sursum corda* (Fel a szívekkel!) A darab első női szerepét Esztert, maga a szerző felesége Bosnyákné Lenkei Hedvig adja; Amennyiben nem jönnek le, úgy pénteken is Cobor Hajduk hadnagya megy. — Biztos értesülésünk szerint pótszezon nem lesz Szabadkán; utolsó előadás vasárnap lesz, s színészeink már hétfőn Szolnokon adják elő Verő György Menyecskek c. népszínművét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Verekedő tamburások.

Berényi János csantavéri gőzmalomtulajdonos múlt évi november hó 19-én este néhány vendégével betért Bagi Pál csantavéri korcsmahelyiségébe, a hol egy ideig elborozgattak és aztán más-más irányban eltávoztak. Berényi alig ment néhány lépésnyire, két ismeretlen alak megtámadta, fejbe vágták és lábát törték. A vizsgálat során kitűdött, hogy az illetők Bagi István és Hasy Pál tamburások voltak, a kik részeg állapotban, virtuskodásból követték el brutális tettüket. Ellenük, valamint Patócs Istvan, Horváth János, Patócs Ferenc és Gregus Boldizsár ellen, mint tettestársak ellen megindult a bűnügyi eljárás, de a ma megtartott főtárgyalás alkalmával, melyen *Szerdahelyi Sándor* elnökölt, a tanuvallomások alapján csupán Bagi és Tasy bűnössége nyert beigazolást. Tasy azonban időközben meghalt s így csupán Bagi István ellen hoztak ítéletet, a mely szerint súlyos testi sértés büntetésében lett bűnösnek kimondva és ezért *hat havi börtönrre ítéltetett.*

Bicskázás a tanyán.

Neszvecskó István, Mikó Ágoston és Szabó Péter múlt év szeptember 3-án részeg állapotban egyik bácsalmási tanyára vetődtek, ahol épen folyt az aratás. Sűrűs Mihály, egyik fiatal arató munkás az egyik kazal aljában szundikált s a részeg jövevények bántalmazni kezdték, később pedig Szabó bicskával rontott neki és fején megszurta, Neszvecskó pedig vasvillát fogott és úgy megütötte vele, hogy a lábszárcsontja eltört. A mai tárgya-

lason Szabó és Neszvecskó súlyos testisértés vétségében lettek bűnösnek kimondva és egyénekenként 4 havi fogház és 20 korona pénzbüntetésre ítéltettek. Mikó Ágostont a törvényszék felmentette.

A zentai Szabad Sajtó és a fogyasztó szövetkezet.

Biró János, a zentai Szabad Sajtó című krajcáros lap szerkesztője múlt évi szeptember havában folytatólag megjelenő cikkekben kompromittáló dolgokat és valótlan állításokat sorolt fel a zentai termény és gabona szövetkezetről és annak két vezetőjéről, Ellinger Jenő dr. ügyvédéről és Érdujhelyi Menyhért plébánosról. A cikkirő ellen sajtó útján elkövetett rágalmozás miatt az eljárás folyamatba tétetvén, ma lett megtartva a helybeli klr. törvényszék előtt a főtárgyalás, de ítélethozatalra nem került a sor, mert vádlott ama kijelentésére, hogy cikkeket nem saját meggyőződése alapján, hanem rosszhiszemű információk segítségével írta meg és sajnálatának kifejezése mellett bocsánatot kér, a törvényszék az ellene emelt vád és következményei alól felmentette.

Ifj. Vojnics Sándor párbaja.

A kir. törvényszék ma hirdette ki ifj. Vojnics Sándor orsz. képviselő előtt az ifj. Gálfy Györggyel, valamint Jakobcsics Gyulával vívott párbajai miatt reá rótt összűntetést. A két ízben meghozott ítéletek szerinti összesen egy havi és 6 napi államfogház büntetés helyett a kir. törvényszék ma összűntetesképen egy hónapi és 3 napi államfogházbüntetést szabott ki.

LEGUJABB.

Hármas gyilkosság Bécsben.

Az ottakringi kerületben a Runen-gasse 15. számú házban ma éjszaka borzalmas gyilkosság történt, amelynek három emberélet esett áldozatul.

Svados Ferencz mészáros és a felesége laktak abban a házban és az éjszaka rájuk tört a gyilkos Ébner György mészároslegény. Bosszúból követte el tettét, mert gazdája megdorgálta.

Besurrant gazdájának lakásába, elrejtőzött és mikor az egész háznép már aludt, nagy mészároskéssel legyilkolta Svadost, a feleségét és a szolgáló leányt.

Ébner látva, hogy nem menekülhet, a véres késsel több szurást ejtett önmagán és haldokolva rogyott össze. A gyilkos mészároslegény Faddon Magyarországon született.

Baksay programja.

Darányi Ignác elnöklete alatt protestans egyházi gyűlés alkalmával Baksay Sándor, az új ref. püspök kifejtette programját, amelyet az egész egyház tanács nagy tetszéssel fogadott és tett magáévá.

A hercegprimás állapota.

Vaszary Kolos, hercegprimás állapota annyira javult, hogy legközelebb már gyalogsétára indul.

Merénylet egy konzul ellen.

Irkutckból táviratozzák, hogy nagy föltűnést keltett egy olasz munkásnak a német konzul elleni merénylete, amely szerencsére nem végződött halálosan. A merénylőt letartóztatták és kitűnt, hogy Kaskaro Richárd a neve.

KÖZGAZDASÁG.

Helyi gabonaárak.

Mérsékelt kínálat és ugyanoly vételkedv mellett forgalomba került ma 500 mtm. buza 7.70—80 koronás árban.

Gyöngye kínálattal szemben rozsot 6-, zabot 4.80 és árpát 5.15 koronáért vásárolták.

Tengeriben mérsékelt kínálat és nagyobb kereslet folytán, élénk vételkedv nyilvánult. Forgalomba került kisebb mennyiség 5—5.10 koronáért kelt el 50 kkgként.

Budapesti gabonatőzsdé.

Kálnoky és Simon gabonaterménykereskedő cég tudósítása.

— Március 10. —

Gyengébb kínálat mellett elkelt ma 8000 métermázsa buza szilárd tartott áron.

Rozs, zab, tengeri tartott, árpa nyugodt változatlan.

A határidő-üzlet.

Ma a határidőüzlet kissé szilárdabban indult, de nagyobb eladásokra gyengültek az árak, míg dél felé újból javult a hangulat.

	Déli zárlat	Esti zárlat
Buza ápr.-re	822—824	823—24
Buza okt.	8 3—822	822—23
Buza ápr. 1904	—	—
Rozs ápr.-re	655—658	657—58
Rozs okt.-re	668—670	668—69
Rozs áprilisra	546—547	545—46
Zab okt.-re	558—559	561—62
Zab	—	—
Zab áprilisra	—	—
Tengeri máj.	528—529	526—27
Tengeri	—	—
Tengeri	—	—
Teng. máj. 1904	539—540	537—38
Repece	—	—
repece aug.	11.30—11.40	—

Ösztrák-Magyar Monarchia irásban és képben

czimű diszmű, teljesen új, 21 vászon diszkötéses kötetben, melynek bolti ára **331 korona, 150 koronáért ELADÓ.**

HIRDETÉS.

Rohonezy Lőrincz úrnak 6 16 erejű **Marschall-féle**

gőzcséplő gépje

összes felszereléssel együtt 1904. évi márczius hó 23-án délután 3 órakor Vojnics Markus féle szálláson (Vámtelek) készpénz fizetés mellett önkéntes árverés útján eladatni fog.

Kikiáltási ár 5400 kor.